

JOELLE CHARBONNEAU

UNIVERZITA VÝNIMOČNÝCH

SKÚŠKA

Nestačí být nejlepší...

FRAGMENT

Univerzita výnimočných Skúška

Aj v tlačenej verzii.

Objednať si môžete na stránke

www.fragment.sk

www.albatrosmedia.sk

čítanie pre radosť a poučenie

Joelle Charbonneau

Univerzita výnimočných (1) – Skúška – e-kniha

Copyright © Albatros Media a.s., 2017

Všetky práva sú vyhradené.

Nijaká časť tejto publikácie sa nesmie rozširovať

bez písomného súhlasu majiteľov práv.

ALBATROS MEDIA

JOELLE CHARBONNEAU

UNIVERZITA
VÝNIMOČNÝCH
SKÚŠKA

FRAGMENT

Joelle Charbonneau
Univerzita výnimočných (1) – Skúška

Originál *The Testing* vydalo vydavateľstvo Houghton Mifflin Harcourt,
215 Park Avenue South, New York, New York 10003, 2013
© 2013 by Joelle Charbonneau
All rights reserved.
ISBN 978-0-544-33623-0

Preklad Petra Kýšková
Obálku vytvorilo Grafické a DTP studio Fragment, Kamila Flonerová
Sadzba Grafické a DTP studio Fragment
Vydalo vydavateľstvo FRAGMENT v roku 2017 v spoločnosti Albatros Media
Slovakia, s. r. o., so sídlom Mickiewiczova 9, Bratislava, Slovenská republika
Číslo publikácie 1 543
Redakčná a jazyková úprava Diana Senecká
Zodpovedná redaktorka Tatiana Floreková
Technická redaktorka Lucie Mikešová
I. vydanie

Objednávky kníh:
www.albatrosmedia.sk
eshop@albatrosmedia.sk
tel.: 02/4445 2046

© Albatros Media Slovakia, s. r. o., 2017. Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť
tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať za účelom rozširovania v akejkoľvek
forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.
Translation © Petra Kýšková, 2017
Cover photos © lassedesignen; Gehrke / Shutterstock.com

Cena uvedená výrobcom predstavuje nezáväznú odporúčanú spotrebiteľskú cenu.

ISBN 978-80-564-0388-4
ISBN 978-80-564-0431-7

ALBATROS MEDIA

1. kapitola

POSLEDNÝ DEŇ V ŠKOLE.

Keď mi mama upravovala slávnostnú červenú tuniku a za uchom uhládzala pramienok svetlohnedých vlasov, nedokázala som pokojne obstať. Napokon ma otočila a konečne som sa mohla pozrieť do zrkadla visiaceho v obývačke na stene. Červená. Mám na sebe červenú. Nijakú ružovú. Už som veľká. Trochu ma zaskočilo, keď som na vlastné oči uvidela jasný dôkaz.

„Si pripravená, Cia?“ spýtala sa mama. Aj ona sa obliekla do červenej. Jej róba bola ušitá z ľahučkej látky splývajúcej na zem v jemných volánoch. V šatách bez rukávov a v kožených topánkach som vedľa nej vyzerala ako dieťa, ale to nie je podstatné. Mám ešte dosť času, aby som dospela. V šestnástich som na to ešte mladá. Výrazne najmladšia z celej triedy.

Naposledy som sa pozrela do zrkadla, dúfajúc, že dnešok nebude posledným dňom môjho vzdelávania. Nemala som však nad tým nijakú moc. Mohla som len snívať, že vyvolajú moje meno a budem sa môcť zúčastniť Skúšky. S námahou som prehltna a prikývla. „Tak poďme.“

Slávnostné zakončenie školského roka sa odohrávalo na námestí medzi stánkami plnými pečiva a čerstvého mlieka, pretože škola nemala dostatočne veľké priestory, aby sa tam zmestili všetci pozvaní. Mala tam byť takmer celá kolónia, čo dáva zmysel, pretože tuším každý obyvateľ je v príbuzenstve aspoň s jedným študentom, ktorý dnes buď oslavuje dospelosť, alebo postup do vyššieho ročníka. A tento rok sme mali najpočetnejší ročník absolventov v dejinách Piatich jazier. Osem chlapcov a šesť dievčat. Hmatateľný dôkaz, že naša kolónia prekvitá.

Otec a moji štyria bratia na nás už čakali vonku pred naším domom. Všetci mali na sebe ceremoniálnu fialovú pre dospelých. Zeen, môj najstarší brat, sa na mňa usmial a postrapatil mi vlasy. „Tak čo? Pripravená skončiť so školou a vykročiť do sveta plného trubirohov, ako sme my?“

Mama sa zamračila.

Ja som sa však zasmiala.

Zeen ani moji ostatní bratia rozhodne neboli nijakí trubirohovia. Dievčatá sa na nich vlastne doslova vrhali. Hoci flirtovanie im, samozrejme, nebolo cudzie, ani jeden akoby sa nechcel usadiť. Radšej vytvárali ďalšie hybridné odrody paradajok, než aby založili rodiny. Najmä Zeen. Bol vysoký, svetlovlasý a bystrý. Veľmi, naozaj veľmi bystrý. Napriek tomu ho na Skúšku nevybrali. Keď som si to uvedomila, trochu mi to pokazilo náladu. Napadlo mi, že to môže byť prvé pravidlo, ktoré sa mám ako dospelá naučiť. Že človek nemôže vždy dostať to, čo chce. Zeen sa určite chcel dostať na univerzitu, kráčať v otcových šľapajach. Naisto vedel, ako sa cítim. Na chvíľočku som zatúžila porozprávať sa s ním. Spýtať sa ho, ako prekonal to sklamanie, ktoré s najväčšou pravdepodobnosťou čaká aj mňa. Naša kolónia bude mať šťastie, ak na Skúšku vyberú aspoň jedného študenta spomedzi nás, pokiaľ vôbec niekoho vyberú. Naposledy vybrali absolventa z Piatich jazier pred desiatimi rokmi.

Mne to v škole šlo, ale boli tam aj lepší. Oveľa lepší. Akú šancu som asi mala?

Donútila som sa k úsmevu. „Na to môžeš dať krk. Nemôžem predsa chodiť do školy, ak chcem riadiť kolóniu, kým sa vy všetci oženíte.“

Hart s Winom sa začervenali. Sú len o dva roky starší odo mňa a predstava randenia a ženby im naháňa hrôzu. Sú radi, že spolu môžu pracovať v pestovateľskej škôlke a starať sa o rastliny a stromy, ktoré otec vyšľachtil, aby prežili aj v nehostinnej pôde na periférii kolónie.

„Ak tu budeme celú večnosť stáť, nikto nič riadiť nebude,“ prikro vyhlásila mama a vyrazila. Otec s bratmi rýchlo vykročili za ňou. Skutočnosť, že Zeenova aj Haminova svadba sú zjavne v nedohľadne, mamu mrzela.

Náš dom stojí kvôli otcovej práci vo väčšej vzdialenosti od centra kolónie než väčšina ostatných. Spolu s mojimi bratmi sa mu podarilo vypestovať okolo neho zelené stromy a kríky, ale o tridsať metrov ďalej je pôda už popraskaná a tvrdá. Napriek tomu tam miestami rastie nejaká tráva a občas aj rozčesnutý strom. Otec hovorí, že západne od nás je kvalita pôdy výrazne horšia, preto sa naši vodcovia rozhodli umiestniť Päť jazier práve sem.

Do mesta väčšinou jazdím na bicykli. Niektorí obyvatelia majú autá, ale palivo či solárne panely dostatočne veľké na to, aby ich poháňali, sú príliš drahé, než aby sa používali každý deň. Posledný školský deň som teda šla spolu so svojou rodinou tých takmer osem kilometrov do centra na námestie peši.

Naše *námestie* vyzerá trochu ako korytnačka, má oválny stred a po bokoch niekoľko výbežkov. V centre stojí nádherná fontána, z ktorej tryská do vzduchu priesvitne čistá voda. Taká fontána je luxus, pretože najst čistú vodu nie je vždy jednoduché. My však máme toto plytvanie a krásu povolené na počesť muža, ktorý

objavil spôsob, ako po fáze sedem dekontaminovať vodu v jazeroch. To, čo zostalo z oceánov, sa už tak ľahko vyčistiť nedá.

Ako sme sa blížili k centru, zelené porasty navôkol hustli a tril-kujúcich vtákov pribúdalo. Mama kráčala viac-menej mlčky. Zeen si ju doberal, že mi nechce dovoliť, aby som dospela, ale nemyslím, že by to tak bolo.

Možno však bolo.

S mamou vychádzam dobre, len v posledných rokoch sa mi nejako vzdaluje. Už mi tak nepomáhala s domácimi úlohami, skôr sa starala o to, ako by oženila chlapcov a kam sa pôjdem učiť, keď skončím školu. Akékoľvek reči o tom, že by ma vybrali na Skúšku, sú zakázané. Takže sa s ňou rozprávam čoraz menej a s otcom čoraz viac. On aspoň neodbočí, keď sa občas zmienim, že by som sa mohla ďalej vzdelávať, hoci ma v tom ani on aktívne nepodporuje. Asi len nechce vidieť moje sklamanie.

Keď sme stúpali do posledného kopca, slnko hrialo a po chrbte mi stekal pramienok potu. Už som počula blížiaci sa smiech a hudbu a pridala som do kroku. Tesne predtým, než sme vystúpili na vrchol, mi otec položil ruku na plece a požiadal ma, aby som s ním ešte chvíľu zostala. Ostatní šli ďalej.

Všetko to vzrušenie za kopcom ma priťahovalo, ale zastala som. „Stalo sa niečo?“ spýtala som sa. Usmieval sa, ale v očiach mal starostlivý výraz.

„Nič sa nestalo,“ odvetil. „Len som chcel so svojím dievčatom stráviť ešte chvíľočku, kým sa všetko naokolo zblázni. Vo chvíli, keď prejdeme cez tento kopec, sa všetko zmení.“

„Ja viem.“

„Si nervózna?“

„Tak trochu.“ Miešali sa vo mne nadšenie, strach aj ďalšie emócie, takže som nedokázala presne povedať, ako sa vlastne cítim. „Je zvláštne nevedieť, čo bude zajtra, keď sa ráno zobudím.“ Väčšina

mojich spolužiakov už mala v otázke svojej budúcnosti jasno. Vedeli, kam pôjdu do učenia alebo do ktorej kolónie sa odsťahujú za prácou. Niektorí už dokonca vedeli, s kým vstúpia do manželstva. Ja netuším nič, hoci otec ma uistil, že ak budem chcieť, môžem pracovať spolu s ním a bratmi. Túto možnosť vidím v dosť čiernom svetle, pretože záhradníčka rozhodne nie som. Keď som naposledy pomáhala otcovi, skoro som zničila semená slnečnice, ktoré zdokonaľoval celé mesiace. Mechanické veci dokážem opraviť. Pre rastliny však predstavujem pohromu.

„Jednoducho vstaneš a postavíš sa zoči-voči hocičomu, čo príde. Budem na teba pyšný bez ohľadu na to, čo prinesie dnešný deň.“

„Aj keď ma nevyberú na Skúšku?“

„Najmä ak ťa nevyberú na Skúšku,“ usmial sa a jemne ma štuchol do brucha. Keď som bola malá, vždy ma to poriadne rozosmialo. Aj dnes ma to ešte rozveselí. Je fajn vedieť, že niektoré veci sa nikdy nezmenia. Napriek tomu som o otcových žartovných slovách pochybovala.

On na univerzitu chodil. Naučil sa tam geneticky modifikovať rastliny a stromy, aby dokázali prežiť aj v zdevastovanej pôde. O svojom štúdiu ani o kolónii, v ktorej vyrástol, veľa nehovorí – asi preto, lebo nechce, aby sme jeho úspech pocítovali ako nejaký tlak. Ale ja to tak cítim.

„Ty si myslíš, že ma nevyberú.“

Otec sa zamračil. „Myslím si, že si bystrejšia, než sa domnievaš. Človek nikdy nevie, koho skúšobná komisia vyberie ani prečo. Z mojej triedy nás na Skúšku vybrali piatich. Tí štyria boli v škole vždy lepší, ale na univerzitu som to dotiahol len ja. Skúška nie je vždy fér a ani nie je vždy správna.“

„No neľutuješ, že si tam šiel. Pozri sa na tie úžasné veci, ktoré vďaka tomu každý deň robíš.“ Stromy okolo nás boli obsypané kvetmi, čo bolo príslubom budúcej úrody jabĺk. Kry divých

ostružín rástli vedľa sedmokrások a ďalších kvetov, ktorých názvy som sa nikdy nenaučila, ale pomáhal ich vyšľachtit' môj otec. Keď som bola malá, tieto veci neexistovali. Aspoň nie vo svojej zdravej podobe, v ktorej dnes lemujú kopce. Ešte si pamätám, aké je ísť spať s prázdny m žalúdkom. Jedla bolo predtým málo a otec spolupracoval s farmármi, aby sa niečo vypestovalo. No dokázali to. V Piatich jazerách s ničím neplytváme, ale hlad už nie je prvoradou starostou. Vďaka môjmu otcovi.

„Nemôžem ľutovať nič, čo som nemohol nijako ovplyvniť.“ Zahľadel sa do diaľky. Okolo nás štebotali vtáci. Potom sa konečne usmial, hoci oči mal ešte vždy zahmlené spomienkami. „Nehovoriac o tom, že keby som vtedy nešiel na univerzitu, nestretol by som tvoju matku. A kde by som teraz bol?“

„Pravdepodobne by si ešte býval doma s rodičmi a tvoja matka by si robila starosti, že svoju budúcnosť asi nikdy nebudeš brať vážne.“

Mračná zastierajúce jeho pohľad zmizli, v očiach sa mu zaiskrilo a postrapatil mi vlasy. „To vyzerá ako horší údel než smrť.“ Presne tak to znie zakaždým, keď mama hučí do Zeena, že mu život preteká medzi prstami. „Tak pod'. Mama dá o chvíľu spustiť alarm, ak sa nepohneme. Chceme len, aby si si pamätala jednu vec. Ja ti verím. Nech sa deje čokoľvek.“

S tým sme, držiac sa za ruky, prekročili kopec a pridali sa k oslavujúcim. Usmievala som sa, ale hlboko v srdci som sa obávala, že otec vždy počítal s tým, že nebudem taká úspešná ako on. Skrátka, že sklame.

Naša kolónia sa rozkladá na rozľahlom území, a tak je toto jediná príležitosť za celý rok, pri ktorej sa zaručene stretnú úplne všetci obyvatelia. Raz za čas sa všetci zhromaždíme, napríklad keď príde správa od vodcov našej zeme, ktorú si všetci musia vypočuť, to sa

však stáva len zriedkakedy. Päť jazier s približne deviatimi stovkami obyvateľov patrí k najmenším kolóniám a aj najvzdialenejším od hlavného mesta Tosu, kde sídli vláda Zväzu národov. Nevenuje nám veľa pozornosti, čo väčšine neprekáža. Darí sa nám dobre aj osamote. Cudzincom sa nevyhýbame, ale ani ich nevitáme s otvorenou náručou, ako sa hovorí. Musia nás presvedčiť, že medzi nás zapadnú.

Naše námestie je pomerne veľké, ale s toľkými sviatočne oblečenými ľuďmi vyzerá maličké. Po jeho okrajoch stoja roztrúsené stánky so sviečkami, s pečivom, topánkami a so všetkými možnými potrebami do domácnosti. Keď sa slávnosť začne, všetci zatvoría, no teraz sa v nich ešte živo obchoduje, aby si mohli tí, čo nechodia do mesta často, nakúpiť alebo zameniť všetko potrebné. Zväzová mena je v našej kolónii vzácna, ale tých pár ľudí platených vládou, ako napríklad môj otec, ju používa.

„Cia!“ Zbadala som mávajúcu ruku a vzápätí sa už ku mne hrnula moja najlepšia kamarátka Daileen. Plavé vlasy a ružové šaty jej viali vo vzduchu, keď bežala okolo skupiniek občanov zabratých do rozhovorov, aby sa ku mne dostala. V jednej ruke zvierala kornútik s rýchlo sa topiacou ružovou zmrzlinou. Silno ma objala a vyhrkla: „Verila by si tomu, že už sa nám končí škola? Je to také vzrušujúce! Dokonca rozdáväjú zadarmo zmrzlinu!“

Aj ja som ju objala, ale dávala som si pozor, aby som sa vyhla stekajúcej zmrzline. Mama by sa zbláznila, keby som si zašpinila nové šaty ešte skôr, než sa všetko začne. „Vzrušujúce a desivé. Nezabudni na tú desivú časť.“

Daileen je jediná, komu som sa zdôverila so svojimi obavami z toho, čo so mnou bude, ak ma nevyberú na Skúšku. Rozhliadla sa okolo seba, či nikto nepočúva, a povedala: „Môj otec sa dozvedel, že dnes sem má prísť nejaký špeciálny hosť.“

K oslave konca školského roka patrí množstvo prejavov. Rečnia naši učitelia, starosta a kopa ďalších vodcov Piatich jazier. Keď sa

zide celá kolónia, vždy sa naskytne tisíc tém, ktoré treba prebrať. Preto mi ten špeciálny hosť neznel nijako špeciálne, kým Daileen nedodala: „Otec povedal, že je vraj až z Tosu.“

To ma zaujalo. „Bude tu niekto z Tosu?“ Naposledy sa nejaký úradník z Tosu u nás objavil pred troma rokmi, keď zomrel náš bývalý starosta. Vtedy prišli dvaja muži a jedna žena, aby vybrali nového vodcu kolónie. Tosu s nami komunikuje väčšinou prostredníctvom kadejakých vyhlásení alebo pomocou vysielачky na radnici.

„Tak to otec počul.“ Daileen si oblizla z ruky stečenú zmrzlinu. „Myslí si, že príde preto, aby odviezol nejakého uchádzača na Skúšku. Mohla by si to byť ty.“ Vtom jej na chvíľu zmizol úsmev z tváre. „Budeš mi veľmi chýbať.“

Daileen a ja sme sa narodili dva týždne po sebe a najlepšie kamarátky sme boli od svojich troch rokov. Jej rodičia ju zapísali do školy v povinných šiestich rokoch. Moji rodičia ma poslali do školy, už keď som mala päť, preto sme neboli v rovnakom ročníku. Z nás dvoch je ona tá plachejšia, citlivejšia a jemnejšia. Zároveň si však ťažšie nachádza nových kamarátov, pokiaľ s ňou nie je niekto ďalší, kto by začal konverzáciu. Keby som ju netlačila do toho, aby sa počas obeda pustila do debaty s ostatnými alebo sa s niekým bavila po škole, zrejme by jedávala sama a vracala sa do prázdneho domu oveľa skôr, než sa zo školy začnú trúsiť ostatní. Matka jej zomrela pred dvoma rokmi pri nehode a otec, aj keď je veľmi milý, netrávi doma mnoho času, takže Daileen sa musí vyrovnávať s domácimi prácami aj so spomienkami úplne sama. Snažím sa ju v škole udržiavať v dobrej nálade, niekedy ju však premôžu tie. Bojím sa, že jedného dňa ju tie tie celú pohltia a nebude nikto, kto by ich odohnal.

Rýchlo som ju znovu objala. „Každý rok kolujú zvesti, že posledný školský deň príde niekto z Tosu.“ Navzdory tomu jedna moja časť nedokázala netúžiť po tom, aby tentoraz boli pravdivé.

Aby som ju aj seba rozptýlila, dodala som: „A teraz by som si dala nejakú zmrzlinu, kým sa celkom neminie. Dobre?“

Do pátrania po jahodovej zmrzline som zapojila aj ďalšie kamarátky, z ktorých mnohé mali nastúpiť do posledného ročníka. Dúfala som, že jedna z nich si vezme Daileen pod ochranné krídla, keď sa o pár týždňov zase začne škola. A ak nie, nájdem nejaký spôsob, ako jej to uľahčiť.

Mama na mňa zakývala a zamračila sa, tak som nechala usmievať sa Daileen s ďalšími kamarátkami a prešla som cez námestie k fontáne, kde na mňa čakala. Pozdravil ma skoro každý, koho som stretla. Moja rodina sa každý rok sťahuje. Na ktorékoľvek miesto v kolónii, kde podľa našich radných otca a jeho schopnosti najviac treba. Pri všetkom tom presúvaní nie je jednoduché vytvoriť si nejaké puto k domovu, ale na rozdiel od ostatných občanov, ktorí poznajú len svojich susedov alebo bývalých spolužiakov, ja poznám z videnia väčšinu obyvateľov kolónie.

Predškoláci oblečení v bledožltých a zelených farbách tancovali okolo tri a pol metra širokej fontány a striekali na seba vodu. Vyhybali sa však miestu, kde sedela moja mama.

Z jej výrazu bolo zrejmé, že kto sa jej pripletie do cesty, dostane poriadne vynadané. A že ani ja tomu určite neuniknem.

Pátravo sa na mňa zadívala. „Máš rozstrapatené vlasy. Čo si robila?“

Vlasy mám strapaté vždy, vlny mi lietajú všade okolo hlavy. Navrhla som, že by sme ich mohli skrátiť, ale moja matka trvala na tom, že dlhé a elegantné vlasy sú pre slobodné dievča nevyhnutné. Keby som mala vlasy elegantné, pokojne by som s tým súhlasila.

Zvuk bubnov a trubiek primäl mamu k tomu, aby sa prestala sústrediť na moje vlasy. Obrátil sa mi žalúdok. A potom znovu. Nastal čas, aby som zaujala svoje miesto medzi ostatnými študentmi. Slávnostné ukončenie školského roka sa práve začalo.

Z davu sa vynorili moji bratia s otcom, aby ma ešte objali, kým zamierim na pódium, kde mám spolu so svojimi spolužiakmi stáť počas ceremónie. Medzi ľuďmi koluje tvrdenie, že prežiť jedenásť rokov v škole je jednoduchšie, než vydržať tie minimálne dve hodiny, ktoré trvá odchod z nej. Dúfala som, že ktokoľvek prišiel s týmto postrehom, len žartoval.

Zoradili sme sa podľa inštrukcií v zadnej časti pódia. Chlapci vzadu, dievčatá pred nimi. Za to som bola vďačná, pretože inak by som asi nič nevidela. Moji bratia sú po mame a otcovi vysokí, zato na mne sa podpísali naše predchádzajúce generácie, takže som so svojimi sto päťdesiatimi siedmimi centimetrami najmenšia z triedy.

Naša učiteľka slečna Jorghenová nás ešte trochu preskupila a najmenej sto ráz nám pripomenula, aby sme sa usmievali, stáli rovno a dávali pozor. Pre ňu to bola prvá oslava absolventov v Piatich jazerách, takže bola určite nervózna. Keď bola konečne spokojná s naším usporiadaním, zaujala svoje miesto uprostred tribúny a vzápätí sa znovu rozoznели trubky a bubny. Vo dverách na dome, ktorý mal ako jediný zo všetkých budov na námestí tri poschodia, sa objavila starostka Owensová a meravo prešla davom. Bola to zavalitá šedivá žena s hlbokými vráskami na tvári. Jej červené šaty mali ešte tmavšiu farbu než väčšina ostatných, s nádychom hrdzavého odtieňa. Len čo dorazila na pódium, postavila sa k mikrofónu a na celé námestie zvolala: „Sláva absolventom!“

Všetci jej slová zopakovali a zopár občanov zatlieskalo. Starostka Owensová počkala, kým sa námestie opäť utíši, a potom spustila: „Ukončenie školskej dochádzky je pre nás všetkých dňom nadšenia, najmä však pre študentov stojacich za mnou. Dnešným dňom sa stávajú veľmi vítanou posilou pracovnej sily našej kolónie. Pred dvadsiatimi piatimi rokmi sa vláda Zväzu národov rozhodla poslať do tejto oblasti stopäťdesiat žien, mužov a detí, aby tu založili kolóniu v nádeji, že tvrdou prácou dokážu obnoviť tunajšiu

zjazvenú zem, ktorá kedysi bývala plná úrodných polí a hustých lesov. Jazerá, podľa ktorých sa kolónia volá, sa pôvodne nazývali Veľké jazerá. S pomocou našich občanov dodnes prispievame k postupnej obnove ich zašlej slávy. Na to potrebujeme každého člena našej komunity. Koniec školského roka pre nás znamená ďalších štrnásť užitočných pracovníkov, z čoho máme veľkú radosť. Každý krok vpred vytvára potrebu ďalších rúk, ktoré by pomohli s obrábaním polí. Viem, že mnohí z vás sa ešte nerozhodli, akú kariéru si zvolia, ale my všetci budeme vďační za akúkoľvek prácu, ktorú tu v budúcnosti vykonáte.“

Dav začal tieskať. Potom starostka Owensová zvolala: „Nech sa začne slávnostný sprievod!“ a mne sa zovrel žalúdok od nadšenia a nervozity.

Keď trubky a bubny spustili pochod, hryzla som sa do pery, aby sa mi neroztriasla. Do očí mi vyhrkli slzy, takže som na chvíľu nevidela príchod svojich čoskoro už bývalých spolužiakov. Každý rok za veľkého potlesku vpochoduje na námestie trieda po triede. Každá si vyrobí vlajku, ktorú potom na čele nesú dvaja študenti a ktorá znázorňuje, čo sa za ten rok naučili. Keď sa slávnostný ceremoniál skončí, všetky vlajky sa vystavia na námestí a hlasuje sa, ktorá je najlepšia. Dospelí dokonca často uzatvárajú priateľské stávky, ktorá trieda vyhrá. Prvý raz som nebola súčasťou tohto sprievodu a uvedomila som si, že už ani nikdy nebudem.

Sprievod otváral ročník najmladších, po ňom prišiel druhý a tak ďalej. Za zvukov bubnov pochodovali okolo fontány až na časť pódia ohradenú povrazom. Keď všetky ročníky stáli na svojich miestach, starostka Owensová začala hovoriť o železničnej sieti, ktorá bola vybudovaná medzi Tosu a už desiatimi kolóniami, a o plánoch pokračovať vo výstavbe, kým nebude zabezpečené vlakové spojenie so všetkými kolóniami. Zo svojho miesta na pódiu som videla, že celé zhromaždenie je tou správou nadšené. Keď

oznámila všetky dôležité novinky, pozvala na tribúnu ďalších občanov zodpovedných za vodu, elektrinu, poľnohospodárstvo a ďalšie revitalizačné projekty, aby predniesli svoje prejavy. To trvalo vyše hodiny. Rečníci hovorili o všetkom možnom, počnúc správnym používaním vody a končiac apelom na to, aby sa prihlásilo dost dobrovoľníkov, ktorí by pomohli postaviť sídla pre nové manželské páry. Dokonca aj môj otec mal prejav o novej, odolnejšej odrode zemiakov, ktorú vyvinul so svojím tímom.

Zažmurkala som a snažila som sa skryť prekvapenie. Nie nad novou odrodou zemiakov. O tej som vedela. Tá stará odroda mala hrubú šupku, ktorá na vzduchu černela. Malo to niečo do činenia s nejakými genetickými úpravami, ktoré urobil otec, aby rastlinky vôbec boli schopné prežiť v nehostinnej pôde. Tá čierna šupka nikoho veľmi netrápila, pretože len čo sa olúpala, zemiaky sa dali bez rizika jesť. Zeen sa však rozhodol, že skúsi vyšľachtit lepšiu odrodu, a podaril sa mu skvelý výsledok. Takže nie, neprekvapili ma tie zemiaky, ale to, akým spôsobom otec tú novinku oznámil. Pred týždňom nám totiž povedal, že slávu za celý ten projekt zožne Zeen.

Lenže to sa nestalo. Otec sa o ňom vo svojom prejave ani slovom nezmienil.

Naťahovala som sa, aby som sa pozrela, či Zeena uvidím v dave. Tvári sa sklamané? Toto mal byť predsa jeho triumf! Je rovnako zmätený ako ja? Zahliadla som ho, ako stojí opretý o strom uprostred thieskajúceho hlúčika. Niekoľko ľudí ho potľapkávalo po chrbte, pretože bol členom otcovho tímu. Úsmev na jeho tvári ma však neoklamal. Výraz v jeho očiach a stisnuté čeluste vraveli, že je to preňho rana.

Otec potom za veľkého potlesku zišiel z pódia, aby prenechal miesto našej učiteľke. Zovrel sa mi žalúdok a zrýchlil dych. Je to tu. Zakončenie mojej školskej dochádzky.

Slečna Jorghenová sa na nás usmiala a oznámila do mikrofónu: „S veľkou pýchou vám prečítam zoznam tých, ktorí týmto dňom vstupujú zo študentských rokov do dospelosti.“

Potom prečítala mená študentov a moji spolužiaci jeden po druhom zamierili doprostred pódia, potriasli si ruky so starostkou Owensovou a vrátili sa na svoje miesta do zástupu. Postupovalo sa podľa abecedy, takže moje meno zaznelo ako posledné.

„Malencia Valeová.“

Nohy, stuhnuté od dlhého státia, sa mi triasli od nervozity. Šla som si potriať ruku so starostkou aj so slečnou Jorghenovou a dav tleskal. Daileenino nadšenie aj tak prehlušilo ostatných a ja som sa jej musela za úsmev odvdáčiť úsmevom. Srdce mi zaplesalo. Som oficiálne dospelá. Dokázala som to.

Ešte vždy s úsmevom som sa vrátila na svoje miesto v rade a starostka Owensová sa chopila mikrofónu. Všetci hneď stíchli. Celým telom mi prešla vlna očakávania. Zatvárala a otvárala som päsť. Ak bol nejaký študent vybraný na Skúšku, toto bola tá chvíľa, keď to oznámia. Naťahovala som sa v snahe uvidieť nejakú neznámu tvár, toho úradníka z Tosu, o ktorom sa šepkalo.

Nijaký úradník z Tosu tam však nebol. Starostka sa na nás všetkých len zoširoka usmiala a povedala: „Gratulujem všetkým študentom a najmä tohtoročným absolventom. Som plná očakávania, čo skrýva vaša budúcnosť.“

Ľudia začali znovu jasať a mne sa pery skrivilili do nacvičeného úsmevu, hoci v mojom vnútri sa zdvihla vlna sklamaní a smútku. Na tento deň som sa pripravovala celé roky a teraz bolo po všetkom. Aj po mojich snoch o budúcnosti. Nezáležalo na tom, ako tvrdo som pracovala – na to, aby ma vybrali na Skúšku, som nebola dosť dobrá.

Keď som odchádzala z tribúny a kamaráti ma objímali a blahozelali mi, hlavou mi bežalo jediné: *Čo budem teraz robiť?*

2. kapitola

„SCHOVÁVAŠ SA?“

Bratov hlas ma zaskočil. A jeho chápvavý úsmev mi dal najavo, že nemá cenu niččo zapierať. Namiesto toho som pokrčila plecami. „Dnešok bol trochu bláznivý. Potrebujem len pár minút, aby som chytila dych.“

Pred pekárňou zneli gitary, bubny a niekoľko trúbok a desiatky ľudí tleskali a tancovali do rytmu. Na druhej strane ešte podávali krájané pečené mäso. Zvyšok námestia plného smiechu, spevu a hier osvetľovala kombinácia lúčov a fakiel. Ich svetlo však nesiahalo až do tieňa, v ktorom som stála ja. Posledných pár hodín som tancovala a spievala, pretože sa to očakávalo. Keby som sa správala inak, dala by som najavo svoje sklamanie a to by zároveň odhalilo moju namyslenosť, pokiaľ som verila, že som dosť šikovná na to, aby ma vybrali.

„Tu máš.“ Zeen mi s chápvavým prikývnutím podal svoju šálku s nápojom. „Toto by ťa mohlo vzpružiť.“

Nápoj v šálke bol síce sladký, ale mal aj výraznú horkú príchuť. Alkohol. Väčšinu ovocia a obilnín, z ktorých sa dá alkohol vyrábať,

treba v Piatich jazerách na jedlo; liehoviny sa vyrábajú len z minimálneho množstva. Každý rok sa však dá trochu bokom na zvláštne príležitosti, ako napríklad na ukončenie školskej dochádzky. Alkohol môžu piť len dospelí, no bratia mi občas dajú ochutnať. Ja ho nemám zvlášť rada, takže som si len rýchlo odchlipla a vrátila som šálku Zeenovi.

„Už je ti lepšie, drobec?“

Sklopila som zrak, aby som sa vyhla jeho pohľadu. „Ani nie.“

„Chápem ťa.“ Zeen sa oprel o veľký dub a obrátil do seba zvyšok nápoja. „Veci vždy nedopadnú tak, ako dúfame. Teraz sa musíš pozbierať a nájsť si nový smer, ktorým sa vydáš.“

Jeho tón ma donútil zamyslieť sa. „To je to, čo sa chystáš urobiť aj ty?“ V posledných rokoch sa Zeen pohrával s myšlienkou pozrieť sa, aké príležitosti sa núkajú mimo Piatich jazier. Veľmi by ma mrzelo, keby to urobil práve teraz. Bolo by smutné, keby odišiel z našej kolónie. A vedomie, že odchádza našťvaný, by mi zlomilo srdce.

Pevne stisol šálku v ruke, ale jeho slová zneli pokojne: „Nehodlám si podať prihlášku do Tosu, ak myslíš na to. Starostka požiadala otca, aby svoj dnešný prejav zmenil, tak to jednoducho urobil. No poznáš ma. Budem pár dní našťvaný a potom sa z toho dostanem.“ Pokrčil plecami a zahľadel sa na oslavy na námestí. Zvečerievalo sa, a zatiaľ čo niektorí ľudia sa určite chystali spievať a tancovať až do rána, iní sa už vydávali na cestu domov. Posledný školský deň sa končil.

„Ale ty by si mohla, nie?“ povedal Zeen po pár minútach.

„Mohla čo?“

„Porozprávať sa so starostkou. Poslať prihlášku do Tosu.“

Tá myšlienka znela desivo a zároveň lákavo. Ktorýkoľvek obyvateľ kolónie, ktorý mal záujem o prácu v Tosu alebo v nejakej inej kolónii, mohol vyplniť prihlášku a poslať ju na svoj úrad. Vláda Zväzu národov potom dotyčného kontaktovala, pokiaľ bolo niekde

nejaké voľné miesto. Vo svojich šestnástich rokoch som vedela len o dvoch ľuďoch, ktorým sa takto ozvali a ponúkli im prácu. A po sklamaní z dnešného dňa som si nebola istá, či som pripravená čeliť ďalšiemu.

Tá neistota musela byť na mne viditeľná, pretože Zeen ma rýchlo objal. „Neboj sa, drobec. Máš ešte kopu času zistiť, čo chceš robiť so zvyškom života.“

Škoda, že mama s ním nesúhlasila.

Nasledujúce ráno sme všetci spali trochu dlhšie, ale ešte som sa nestihla poriadne obliecť, keď mi oznámila: „Ak si rozhodnutá, že nebudeš pracovať s ockom, tak Kip Drysten má voľné miesto. Mala by si sa s ním porozprávať, skôr než ho dostane niekto z tvojich spolužiakov.“

Kip Drysten a jeho partia opravovali farmárske stroje. Mechaniku som mala síce rada, ale predstava, že zvyšok života strávim opravovaním traktorov, bola deprimujúca. „Popremýšlam o tom,“ odvetila som.

Nato sa mama len zamračila, čo hovorilo za všetko, takže som nakoniec sadla na bicykel a pomaly sa vybrala do mesta pohľadať pána Drystena.

Drystenovci žili v peknom domčeku na druhej strane kolónie. Keď som zaklopala na dvere, sťažka som prehltila. Ako sa mi len ulávilo, keď sa vo dverách ukázala pani Drystenová a povedala mi, že Kip skoro ráno odišiel na Endressovu farmu a má sa vrátiť až o niekoľko dní. Dostala som dočasnú milosť.

Deň po skončení školského roka je dňom odpočinku. Väčšina obchodov má zatvorené a rodiny zostávajú doma a robia si súkromné oslavy. Moja mama naplánovala veľkú večeru a dokonca k nám pozvala aj niekoľko mojich kamarátov. Tušila som, že by som asi mala ísť domov a pomôcť jej s prípravami. Namiesto toho som však na námestí zosadla z bicykla.